

ความดีของหนังสือนี้

ขออุทิศให้

บิดามารดา และ ครูบาอาจารย์

ผู้มีพระคุณอย่างสูง

คำนำ

หนังสือเล่มนี้สำเร็จขึ้นเป็นรูปเล่มด้วยความช่วยเหลือจากอาจารย์หลายท่านซึ่งได้สละเวลาอ่านและให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งในความเอื้อเฟื้อครั้งนี้ โดยเฉพาะท่านศาสตราจารย์ ดร. หยุต แสงอุทัย ซึ่งได้กรุณาให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์นานาประการ หากท่านผู้อ่านพบข้อบกพร่องอย่างใดก็ยินดีรับคำวิจารณ์นั้นและรับไว้พิจารณาเป็นแนวทางแก้ไขต่อไป ในการพิมพ์ครั้งนี้ข้าพเจ้าได้พิมพ์คำพิพากษาฎีกาเท่าที่สามารถค้นได้ไว้ในหนังสือนี้ ทั้งนี้ ก็เพราะมีจุดประสงค์ที่จะให้นักศึกษาซึ่งมีตำราเล่มนี้ใช้เป็นคู่มือได้ ไม่แต่เฉพาะขณะที่ท่านได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยรามคำแหงเท่านั้น ยังหวังที่จะให้หนังสือนี้เป็นประโยชน์แก่ท่านเมื่อท่านไปศึกษาที่สำนักอบรมกฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภาหรือประกอบอาชีพในทางกฎหมายต่อไป

วารี นาสกุล

คณะนิติศาสตร์

มหาวิทยาลัยรามคำแหง

คำนำ

ในการพิมพ์ครั้งที่ 12

การพิมพ์ครั้งนี้นอกจากจะมีรูปแบบแตกต่างไปจากเดิม แต่หลักเกณฑ์คงเป็นไปตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ผู้เขียนได้พยายามแก้ไขข้อความให้ชัดเจนและรัดกุมขึ้น ทั้ง
ยังได้แทรกคำพิพากษาให้ทันสมัยขึ้น หวังว่าผู้อ่านทุกท่านจะได้รับประโยชน์จากหนังสือเล่ม
นี้ตามสมควร

วารี นาสกุล